

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Szerkeszti: A VÁRMEGYEI MÁSODFŐJEGYZŐ. — Helyettes szerkesztő: A VÁRMEGYEI IRODAIGAZGATÓ.

ELŐFIZETÉSI ÁR: fél évre 1250 pengő. — Egyes szám ára: 80 fillér. — HIRDETÉSI DIJAK: szavanként 5 fillér, legkisebb hirdetési díj 1 pengő. — Hivatalos hirdetések „Udvarhely vármegye Hivatalos Lapja” szerkesztőségéhez (Vármegyeház) küldendők. — Megjelenik minden csütörtökön.

Törvényhatósági élet.

A vármegye közigazgatási bizottságának január havi ülése.

A vármegye közigazgatási bizottsága 1942. évi január hó 10-én tartotta dr. Sebesi Ákos főispán elnökletével a rendes havi ülését.

Jelen voltak: Süss Antal, dr. Nagy Lajos, Szakáts Péter, dr. Sebesi János és Ugron János választott tagok és a hivatalból tagok.

A bizottság a havi jelentéseket tudomásul vette és Süss Antal bizottsági tag indítványára elhatározta, hogy felterjesztéssel él a Vallás- és Közoktatásügyi miniszter urhoz, amelyben az át-helyezett tanítók illetményének kifizetésére előleg

kiutalását kéri.

Ezután a m. kir. pénzügyigazgatónak Oroszhegy, Fiátfalva, Székelybetlenfalva, Fenyéd, Korond, Kápolnásfalva, Atyha, Olasztelek, Felsőrákos, Abásfalva, Homoródalmás, Homoróddaróc, Vargyas és Homoródszentmárton községekben ingatlan végrehajtás mellőzésével, illetve behajthatatlanság miatt törlendő községi adók törlésére vonatkozó előterjesztését egyhangulag elfogadta.

A teljes ülés befejeztével az adóügyi albizottság és a gazdasági albizottság ülésezett.

A vármegye törvényhatósági bizottságának kisgyűlése.

A vármegye törvényhatósági bizottságának kisgyűlése 1942. évi január hó 7-én rendes ülést tartott dr. Sebesi Ákos főispán elnöklete alatt

Jelen voltak: dr. Hinléder Fels Ákos, dr. Jodál Gábor, Biró Lajos, Kiss István, dr. Váró György, Haáz F. Rezső, Szakáts Zoltán, Paál Dénes és dr. Sebesi János választott tagok, és a kisgyűlés hivatalból tagjai.

A kisgyűlés a következő ügyekben döntött: J ó v á h a g y t a:

1. Székelyudvarhely megyei város ingatlan vagyonátruházási illeték és

2. hatósági „bizonyítványok” kiállítási díjáról alkotott szabályrendeletét;

3. Székelyudvarhely megyei városnak a város tisztviselői által budapesti kiküldetések alkalmával folyósítható napidíjak megállapítása.

4. a város területén átvezető állami utszakaszok vízlevezetési költségeihez való hozzájárulás,

5. a MÁVAUT-tal kötött bérleti szerződés elfogadása,

6. a városi tisztviselők részére beszerzési és

karácsonyi segély megállapítása és

7. a beépítésre szánt területek kijelölése tárgyában hozott határozatát; továbbá

8. Székelykeresztúr,

9. Bözödujfalu és

10. Bözöd községnek bor-, hus- és a szesz-fogyasztási adópótlék szabályrendeletét;

11. Bözöd községnek a községháza építése ügyében hozott határozatát; valamint

12. Homoródalmás községnek községi irnokt állás szervezése ügyében hozott határozatát feloldotta és a községeket új határozathozatalra utasította;

13. Abásfalva község és az abásfalvi tejszövetkezet között létrejött haszonbéri szerződést,

14. Székelypálfalva községnek a községháza és jegyzői lakás építése ügyében, továbbá

15. Rugonfalva községnek OKH. kölcsönnel apaállat beszerzésére vonatkozó határozatát jóváhagyta;

16. Ditró községnek azt a kérelmét, melyben kulturháza építéséhez segílyt kér, teljesíthetetlennek nem találta.

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

360. kib. 1941. szám.

Tárgy: A közigazgatási bizottság választott tagjai felének kisorsolása.

VÉGHATÁROZAT.

A törvényhatósági bizottság 1941. évi április hó 28-án tartott közgyűlésén 2026—1941. a. i. 10. kgy. 1. számú határozattal az 1941—1942. év tartamára a közigazgatási bizottság megválasztott 10 tagja közül az 1876: VI. t.-c. 4 § a alapján megtartott sorshuzás értelmében az 1941. év végén a közigazgatási bizottságból a következő 5 tag kilép:

1. Szakáts Péter
2. dr. Nagy Lajos közjegyző
3. id. Imre Pál
4. Br. Daniel Ferenc
5. Szabady Tivadar

Erről a vármegye főispánját, mint a közigazgatási bizottság elnökét tudomásulvétel, a vármegye alispánját további megfelelő eljárás és fentnevezett bizottsági tag urakat tudomásulvétel végett értesítjük azzal, hogy a kilépett tagok újra választhatók

Kelt Udvarhely vármegye közigazgatási bizottságának 1941. évi december 13-án tartott ülésén.

Dr. Sebesi Ákos s. k.
főispán, közig. biz. elnök.

Udvarhely vármegye Közigazgatási Bizottsága.

34—1941. kib. szám.

Tárgy: A Vármegyei Hivatalos Lap megrendelése az erdő-, köz- és legelő birtokosságok (legeltetési társulatok) által.

Udvarhely vármegye alispánja előterjesztést tesz a közigazgatási bizottságnak, kötelezze az erdő- és közbirtokosságokat, valamint a legeltetési társulatokat, hogy a Vármegyei Hivatalos Lapot rendeljék meg.

Véghatározat.

Kötelezzük a köz- és erdőbirtokosságokat, valamint a legeltetési társulatokat, hogy a Vármegyei Hivatalos Lapot saját költségükre haladéktalanul rendeljék meg.

Megokolás:

A Vármegyei Hivatalos Lapban rendszerint hetenként megjelennek azok az általános gazdasági érdekű rendeletek, melyeket a birtokosságoknak is végre kell hajtani. E lap hiányában a rendeletek csak későre és kerülő uton, de legjobb esetben is az előjáróságokon keresztül jutnak a birtokosságok tudomására. E miatt azoknak végrehajtása egyáltalán nem, vagy legtöbbször csak igen késelemesen történhetik meg.

Különösen most, amikor az államhatalom vál-

tozásával a birtokosságoknak is újból szervezkedniök kell, vagy legeltetési társulatokká kell alakulniok, elsősorban a jelzett lap ulján szerezhetik meg a kellő tájékozódásokat, melyek nélkül a rájuk rótt kötelezettségeknek nem is tudhatnak eleget tenni. A lap előfizetési díja, mely évente ezidő szerint 25 pengő, a birtokosságokra nézve nem jelent nagyobb anyagi megterhelést, mert az előfizetők számának emelkedése a lap előfizetési árának leszállítását hozná magával.

Miről a m. kir. Erdőfelügyelőséget, m. kir. Gazdasági Felügyelőt Székelyudvarhely, Székelyudvarhely m. város Polgármesterét és az összes Községi (Kör) Jegyzőket tudomásulvétel és további megfelelő eljárás végett értesítjük.

Székelyudvarhely, 1942. január hó 10-én.

Dr. Sebesi Ákos s. k.
főispán, közig. biz. elnök.

Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1941. évi december hó 30-án tartott rendes közgyűlésén.

7309/2—1941. a. i. 61. kgy. szám.

Tárgyaltatt: Udvarhely vármegye 1942. évi költségvetési előirányzata.

Véghatározat.

Előadó ismerteti Udvarhely vármegye törvényhatóságának a vármegye alispánja és a vármegyei számvevőség által előkészített egységes költségvetési előirányzatát, melyet a törvényhatóság közgyűlése letárgyalt és elfogadásra ajánlja.

A 42.200—1927., valamint az 1337—1932. és a részben érvényben tartott 160.224—1924. B. M. számú körrendelet I fejezet 1. § 5. pontja értelmében költségvetési előirányzatot egységes határozattal állapítjuk meg és pedig az I—III. fejezetben foglaltaknak megfelelően:

244.429 P. szükséglettel,

244.429 P. fedezettel.

— P. hiány nélkül hagyjuk jóvá.

A végeredmények alább a 160 224—1924. B. M. számú körrendelet követelményeinek megfelelően az I—III. fejezetben és a II. függelékben, míg a vármegyei pótdadóval fedezendő hiány és összege az I. függelékben van feltüntetve.

I. FEJEZET.

Háztartási alap:

223.184 P. szükséglet és ugyanannyi fedezet.

II. FEJEZET.

Nyugdíjalap:

16 913 P. szükséglet és ugyanannyi fedezet.

III. FEJEZET.

Alapok költségvetése:

4 332 P. szükséglettel és ugyanannyi fedezet.

I. FÜGGELÉK.

Székelyudvarhely m. város adóalapja 211.426 P.
Nagy- és kisközségek " 366.145 P.

Összes adóalap: 577.571 P.

földadó, házadó (az ideiglenes adómentes házak adója is), a társulati és tantiem adó és az 5%-os kulcs szerint kivetett kereseti adó.

Fentti alapon kiszámítva Székelyudvarhely megyei várost terhelő vármegyei pótdadó összege:

Háztartási alapnál	77.628 P.
Nyugdíj alapnál	840 P.
Alapoknál	— P.

Összesen: 78.468 P.

Nagy- és kisközségeket terhelő vármegyei pótdadó összege:

Háztartási alapnál	212.067 P.
Nyugdíj alapnál	10.160 P.
Alapoknál	4 332 P.

Összesen: 226 559 P.

Vármegyei pótdával fedezendő hiány végösszege: 226 559 P, azaz Kettőszázhuszonhatezer-ötszázötvenkilenc pengő.

II. FÜGGELÉK.

1—3. folyósz. alatti alapok szükséglete 158 531 P.
1—3. folyósz. alatti alapok fedezete 158 531 P.

Az 1810—1932. M. E. számú körrendelet végrehajtása tárgyában kiadott 1337—1932. B. M. számú körrendelet I. rész 7. pontja értelmében a vármegyei pótdadó kulcsát a törvényhatósági bizottság a fentti adatok alapján a következőképpen állapítja meg:

	Székelyudvarhely m városra illetően	Kis- és nagyközségekre illetően
I. Háztartási alapnál	36.8 %	36.8 %
II. Nyugdíj	0.4 %	2.8 %
III. Alapoknál	—	1.2 %

Összesen: 37.2 %-os 40.8 %-os

vármegyei pótdával nyer fedezetet.

Megállapítja a törvényhatósági bizottság, hogy az egyes költségvetési tételek előirányzatánál a legmesszebbmenő takarékoság lett szem előtt tartva.

1. Altiszti és szolgáló személyzet ruházatára kevesebb hitel van szükség, mert a be nem töltött altiszti állások betöltésével kinevezett új altiszteket kell új ruházattal ellátni, míg a többi altisztek csak nyári ruhával, téli nadrággal, sapkával és bakancssal lesznek csupán ellátva.

2. Hivatali helyiségek bérletére az előreláthatólag fölmerülő szükségletet vettük fel. A parajdi főszolgabírói hivatal bérére Parajd községgel még nem történt meg a megállapodás, míg a központi főszolgabírói hivatalnak a katonaság által lefoglalt és kibérelendő épület bére a helyi viszonyok figyelembe vétele mellett lett előirányozva.

3. Irodai költségeknél az előirányzat 2750 P-vel több az előző évinél, ami a magas papírárak,

nyomdai költségek és a távbeszélőn elintézendő ügyek emelkedésének az eredménye (kötött élelmszer gazdálkodás stb.)

4. Fűtési és világítási költségekben 1800 P.-vel magasabb összeget irányoztunk elő, mert a szokatlan és hosszantartó hideg miatt egyrészt, másrészt az állandó délutáni hivatalos idő miatt átlag évi 6 hónapot és napi 12 órai fűtést vettünk figyelembe az előfűtéssel együtt.

5. Az utiátalányok rovatán az előirányzat: 10.500 P.-vel nagyobb az előző évinél, mert a m. kir. t. főorvos és a t. orvosok utiátalánya az előző évben nem lett megállapítva, ami az 19d2. évre előre láthatólag meg lesz állapítva. A fürdőbiztos részére évi 300 P. utiátalányt irányoztunk elő, mint új tételt, Homoródfürdő ellenőrzéséért.

6. Napidíjak és utazási költségek rovata az előző évihez mérten csökkent.

7. Az épületek fenntartására előirányzott összeget 488 P.-vel emeltük, mivel a hivatalos helyiségek tisztogatásához használt anyagok ára lényegesen emelkedett és a klozettek tisztogatása és emésztőgödrök rendbentartása a modernizálatlanság miatt költségesebb.

8. A különféle kiadásokra előirányzott összeget: 17.617 P.-vel emeltük a szociális gondolat megvalósítása céljából. Így emeltük az iskolán kívüli népművelési költségek összegét, mert az adóalaphoz méretezett előirányzattal a cél nem valósítható meg. A díjtalan közigazgatási gyakorlatok segély-díja az időközben kiadott kormányhatósági rendeletekkel felemeltettek. Emelni kellett a biztosításra kötelezettek OMBI hozzájárulását, mert előreláthatólag ezen összeg nem lesz elegendő. Végül a jutalmak és segélyek rovatát emeltük, hogy a szorgalmasabb és rátermettebb, valamint a rászoruló tisztviselőket segélyezni és valamennyi tisztviselőt karácsonyi segélyben tudjuk részesíteni.

9. A rendőri büntető eljárási költségeket 1000 P.-vel emelni kellett, mert ez fokozottabb mértékben lesz igénybe véve, a rendőri büntető-bíráskodásnak rendes mederbe való jutása következtében.

10. A Vármegyei Hivatalos Lap előállítási költségeit 120 P.-vel emeltük a szerkesztő és kiadói tiszteletdíjak emelése miatt. A fedezet e címen 175 P.-vel csökkent, egy körjegyzőségnek Háromszék vármegyéhez történt átcsatolása következtében.

11. Az átmeneti kiadásokra előirányzott összeg az előző évihez mérten 4272 P.-vel csökkent.

12. A beruházások rovatán az előző évi 56 410 P. előirányzattal szemben, folyó évben nem irányoztunk elő semmit.

Ezen határozat Udvarhely vármegye Hivatalos Lapjában történt megjelenését követő 8. napon kihirdetettnek tekintendő és ellene a kihirdetés napjától számított 15. napon belül a vármegye alispánjánál benyújtandó és a m. kir. belügyminiszter urhoz intézendő felebbezéssel lehet élni.

Kmft.

Jegyezte és kiadta:

Dr. Gáffy Dezső s. k., vm. főjegyző.

Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1941. évi december hó 30-án tartott rendes közgyűlésén.

5530—1941. a. i. 65. kgy. szám.

Tárgyaltatott: Törvényhatósági hozzájárulás a parajd—mikóújfalui állami közut 25.800—39.524 km. szakaszának építési költségeihez.

V é g h a t á r o z a t.

Alispánunk előterjesztésére, kisgyűlésünk javaslatára elhatározzuk, hogy a parajd—mikóújfalui állami közut ujjáépítendő 25.800—39.524 km. szakaszán, minden megépített kilométer korszerű burkolat építési költségeihez 8000, azaz nyolcezer pengő hozzájárulást vállalunk a törvényhatósági közuti utalapról. Ez az összeg a burkolat megépítését követő évtől kezdve oly módon válik esedékessé, hogy a törvényhatósági közuti alap évenként legfeljebb 40.000 pengő hozzájárulással terhelhető meg, mindaddig, míg a hozzájárulás összege teljes kiegyenlítést nem nyert.

I n d o k o l á s.

A megjelölt állami közut korszerű átépítése és korszerű burkolattal való ellátása már 1941. év őszén kezdetét veszi. Az állam a megjelölt utszakasz átépítésére kb. 3 millió pengőt, tehát km.-ként 200.000 pengőt irányzott elő. Tekintettel arra, hogy a megépítendő ut törvényhatóságunk

közuti forgalmának legjelentősebb vonala, amelyen mind Marosvásárhely irányából, mind Szászrégen irányából a személygépkocsi, tehergépkocsi és autóbusz forgalom lezajlik, törvényhatóságunk lakosságának elsőrendű fontosságú érdeke fűződik ahhoz, hogy ez a közut mielőbb korszerűen kiépíttessék. Ezzel a közlekedés és a szállítás gyorsasága és biztonsága mozdittatik elő. Méltányos tehát, hogy törvényhatóságunk az utépítéshez anyagi erejéhez mérten ugyan, de a felmerülő építési költségekhez képest aránylag csekély összeggel hozzájáruljon. Ez a hozzájárulás a közuti alapot tulságosan nem veszi igénybe, amennyiben előreláthatólag 4 év alatt a hozzájárulás letörlesztődik.

E véghatározatot a Vármegyei Hivatalos Lapban közzétetni rendeljük.

Erről értesítjük: 1. a m. kir. államépítészeti hivatalt Székelyudvarhely, 2. Alispánunkat azzal, hogy e véghatározatunkat jogerőre emelkedése után a Kereskeselmi és Közlekedésügyi miniszter urhoz terjessze fel, 3. a vármegyei számvevőseget, 4. végül a Vármegyei Hivatalos Lap útján törvényhatóságunk közönségét azzal, hogy e véghatározatunk ellen, annak a Vármegyei Hivatalos Lapban történt közzétételét követő 8 naptól számított 15 napon belül lehet felelkezni. A felelkezést alispánunknál kell benyújtani.

Kmft

Jegyezte és kiadta:

Dr. Gálffy Dezső s. k., vm. főjegyző.

II. További intézkedést igénylő, általános jellegű rendeletek.

333—1942. a. i. szám.

Tárgy: Honvédelmi szolgáltatások községségi kármegállapító bizottságainak megalakítása.

H. i.: március 1. és március 31.

A négy járás Főszolgabirójának.

Székelyudvarhely m. város Polgármesterének, valamennyi Községi és Körjegyzőnek.

Az 1939. évi II. t. c. 129. §. 3. bekezdésében megjelölt községi bizottságok esetleges megalakit-

hatása céljából a községi képviselőtestület két tagját évenként a bizottság tagjává ki kell jelölni. Felhívom Cimeteket ennek az intézkedésnek végrehajtására. Községi és Körjegyző urak e két tag nevét a főszolgabirójukhoz március hó 1-ig jelentsék be. Főszolgabiró urak ennek megtörténtét, valamint a Polgármester ur a kiküldött két tag nevét, hozzám március hó 31-ig jelentsék be.

Székelyudvarhely, 1942. évi január hó 8-án.

Szent-Királyi Kálmán s. k.
alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

339—1942. a. i. szám.

Tárgy: A házasságkötések előtt szükséges orvosi vizsgálat ígagolása.

A négy járás Főszolgabirójának,

Székelyudvarhely m. város Polgármesterének, Valamennyi anyakönyvvezetőnek.

A 8448—1941. sz. a. rendeletre hivatkozással

(megjelent a Vármegyei Hivatalos Lap 1942. évi január 1-iki számában) mihez tartás és végrehajtás végett közlöm a m. kir. Belügyminiszter urnak 1610—1942. számú randoletét:

A m. kir. Belügyminiszter 1610—1942. B. M. számú randolete, a házasságkötés előtt szükséges orvosi vizsgálatra vonatkozó átmeneti rendelkezéssel kapcsolatos intézkedések tárgyában.

Valamennyi anyakönyvvezetőnek és valamennyi

törvényhatóság első tisztviselőjének. Egyes anyakönyvvezetők részéről a 83 000—1941. I. M. számú rendelet (kihirdetve a Budapesti Közlönynek az 1941. évi december hó 24. napján megjelent 290. számában) 6. §-ában foglalt átmeneti rendelkezések tekintetében kétségek merültek fel. Ezeknek a kétségeknek az eloszlátása, valamint az átmenet zavartalanosságának biztosítása érdekében — az igazságügyminiszterrel egyetértve — a következőket rendelem:

1. A 83 000—1941. I. M. számú rendelet 6. §-a szerint a rendelet közzétételének napja előtt elrendelt kihirdetés, illetőleg megadott felmentés alapján a házasságot a házasságkötés előtt szükséges orvosi vizsgálatra vonatkozó rendelkezésekre tekintet nélkül meglehet kötni. Ehhez képest abban az esetben, ha az anyakönyvvezető a házasság kihirdetését az 1941. évi december hó 24. napja előtt rendelte el, illetőleg a házasságkötés a házasság kihirdetése alól a most említett nap előtt kaptak felmentést és házasságot a kihirdetés utolsó napjától (H. U. 42. §.) vagy kihirdetés alól megadott felmentés napjától számított egy éven belül (A. T. 56—57. §, H. U. 64. §) kötik meg, a házasságkötést orvosi bizonyítvány bemutatására kötelezni nem szabad.

2. Abban az esetben, ha a 83 000—1941. I. M. számú rendelet közzétételének és hatálybalépésének napja közt eltelt idő alatt, vagyis az 1941. évi december hó 24. napjától az 1942. év február hó 1. napjáig terjedő időben terjesztenek elő kérelmet a házasság kihirdetése, vagy a kihirdetés alól való felmentés iránt, a házasságkötést orvosi bizonyítvány bemutatására kötelezni nem lehet ugyan, de ha ilyen esetben a kihirdetés utolsó napja (H. U. 42. §.) az 1942. évi január hó 31. napja utáni időre esik, vagy a házasságot a most említett nap után kívánják megkötni, a házasságkötést figyelmeztetni kell, hogy a polgári tisztviselő a 83 000—1941. I. M. számú rendelet 5 §-ának második bekezdése szerint a házasságkötésnél csak akkor működhetik közre, ha a házasságkötés bemutatják a rendelet 1—3. §-ában foglalt rendelkezésekben meghatározott orvosi bizonyítványt (igazságügyi felmentést, kir. törvényszék határozatát), illetőleg, ha a rendelkezések szerint tisztviselő orvosi bizonyítvány bemutatása nem szükséges. Ehhez képest ebben az esetben, ha a tisztviselő orvosi bizonyítvány (igazságügyminiszteri felmentés, kir. törvényszéki határozat) bemutatására szükség van, az anyakönyvvezető a házasságkötés idejét (H. U. 63. §.) csak orvosi bizonyítvány stb. bemutatása esetében tűzheti ki. Ilyen esetben a házasságot nem kell újból kihirdetni. Budapest, 1942. évi január hó 5. évi vitéz dr. Keresztes-Fischer Ferenc s. k. A kiadvány hitelül: olvashatatlan aláírás, s. hiv. igazgató.

A járási főszolgabírákat felhívom, hogy a fenti rendelet végrehajtását és alkalmazását körülményeik alkalmával szigorúan ellenőrizzék és az észlelt hiányokról jegyzőkönyv mellett nekem tegyenek jelentést.

Székeludvarhely, 1942. január hó 9.

Szent-Királyi Kálmán s. k.
alispán.

8459—1941. a. i. szám.

Tárgy: Legelők karbantartása.

A 4 járás főszolgabírájának,
Székelyudvarhely m. város polgármesterének,
valamennyi községi előljárásának, erdőbirtokos-
ságoknak, legeltetési társaságoknak!

Tudomásulvétel és azonnali végrehajtás végett közlöm a m. kir. Földmiv. és Erdőgazd. miniszter úr 239.781—1941. számú rendeletét.

M. kir. Földmiv. és Erdőgazd. Miniszter 239.781—1941. sz. III. 3. A vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséget már több ízben felhívtam, hogy a vármegye területén a birtokossági közös és községi közlegelőknek karbantartásáról, javításáról, ápolásáról és általában azok jókarbantartásáról saját hatáskörében a legmészebbmódon gondoskodjék. Ezeket a rendelkezéseket másolatban címek is minden esetben megküldtem a munkálatok elvégzésének szigorú ellenőrzése végett.

Annak ellenére, hogy az említett rendeleteimben részletesen felsoroltam mindazokat a munkálatokat, amelyeket a birtokosságoknak és községeknek el kell végezni, mégis közvetlen helyszíni tapasztalataimból, valamint a hozzám beérkezett jelentésekből azt kellett megállapítanom, hogy a birtokosságok és községek a kiadott rendelkezéseimet vagy egyáltalán nem, vagy csak felületesen hajtják végre és hogy a szervezett birtokosságok a szervezési szabályaikba — a községi előljárások pedig úgy is, mint a szervezetlen birtokosság ügyeinek intézői (1894: XII. t. c. 10. §.) s úgy is, mint a községi közlegelőkre vonatkozólag alkotott legeltetési szabályrendeletekben, valamint az 1913: X. t. c. -ben és annak végrehajtása tárgyában kiadott 7000—1914. F. M. sz. rendeletben megjelölt szervek, — a meghatározott hatáskörükben rájuk ruházott tennivalóikat nem teljesítik abban a mértékben, mint ahogy azt a közös és közlegelők jókarbantartásához fűződő fontos gazdasági érdekek megkövetelik.

Ennek a magatartásnak, helyesebben nem-törődömségnek természetesen következménye, hogy a birtokossági közös és községi közlegelők legnagyobb része minden gondozást nélkülöz, nagymértékben elgyomosodott, bokrokkal benőtt úgy, hogy az ilyen állapotban lévő közös és közlegelők rendeltetésüket nem is szolgálhatják és legeltetésre vagy egyáltalán nem, vagy csak alig alkalmasak. E körülmény tehát nemcsak a közvetlenül érdekelt birtokosságokra és községekre nézve jelent nagy gazdasági hátrányt, de érezhető hatását az egész ország állattenyésztésében és közvetve, a mai rendkívüli időkben annyira fontos közellátás kérdéseinek eredményes intézésénél is.

A fentiekre tekintettel újból és nyomatékosan felhívom cím figyelmét mindazokra a teendőkre, amelyeket a még legeltetési társulattól nem alakult birtokossági közös és községi közlegelők okos és használatánál és karbantartásánál szem előtt kell tartani. Ezek a teendők legelőgazdasági szempontból két csoportra és pedig az őszi és a tavaszi munkákra oszthatók.

A) Az őszi munkák a következők:

1. Legelő takarítás. A közös és közlegelőkön található kövek összeszedése, a legelőről való elhordása, talaj egyenetlenségek úgy mint a be nem gyeperedett vakondtúrások, hangyabolyok elsímitása.

2. Talajvédelem és telkesítés: Vizmosások megkötése gátakkal és fásításokkal, futóhomok megkötése, vízlevezető árkok kitakarítása, szükség szerint új nyílt, vagy zárt árkok építése, esetleg alagsóvezetés.

3. Trágyalé kihordása fagymentes időben.

4. A legelő határainak megjelölése határkövel, árkolással, vagy fásítással.

5. A legelők legeltetésre alkalmatlan (futóhomokos, mocsaras) részeinek, valamint a kitermelt és megszűnt homok, agyag és kavicsbányáknak befásítása, illetőleg fásításra alkalmassá tétele.

6. Szakaszhatárok fásítása, illetőleg a fásításra előkészítése.

7. Szélfogó pászta és ligetek létesítése, szükség szerint.

8. A legelőt keresztül-kasul szelő nem engedélyezett felesleges utak lezárása.

9. A téli legeltetés szigorú tilalmazása.

10. Megokolt esetben a gyepek fogasolása, hasogatása.

11. A kutak környékén lévő gödrök, talaj-egyenletlenségek betöltése, illetőleg megszüntetése. A kutfelszerelések (zuhatag kutnál a vízemelő, gémeskutnál ostor, veder) leszerelése és behordása védett helyre, a favályuk megfordítása, a vasvályuk behordása és befestése miniummal, a betonvályuk betakarása, végül a kut kávájának befedése.

12. A vakaró fák kiásása és behordása.

13. A karámokban, bikaistállónál stb. helyen összegyűlt érett trágya kikordása a legelőnek arra leginkább rászoruló részeire.

B) Tavaszi munkák:

a) kihajtás előtt:

1. Megokolt esetben a legelő hengerezése. A friss vakondtúrások elsímitása, széttergetése.

2. A gyomirtás.

3. A kutak kitisztítása és felszerelése, a kut környékének rendbehozatala, figyelemmel a vályuból kiengedett víz elvezetésének lehetőségére.

4. A fektetési trágyázás helyeinek kijelölése és a vakaró fák leásása.

5. Szakaszhatárok kijelölése.

6. A vizmosást megkötő gátak kijavítása, fásítások folytatása.

7. A pásztorok felszerelése a gyomirtáshoz szükséges eszközökkel.

b) kihajtás után:

1. A szakaszos legeltetés szigorú betartása.

2. A legeltetett szakaszok és a szárbaszokott gyomok lekasálása, összegyűjtése, megszáritása és elégetése.

3. A delletetés és fektetés helyének rendszeres változtatása (lásd 118.500—1940. F. M. sz.

rendelet). Az elhullott trágya egyenletes eltergetése.

4. A gyomnövények rendszeres irtása virágzás előtt. A gyomot legeltetés közben a pásztor is köteles irtani.

5. A kut környékének rendbentartása, a kutfelszerelés (vályu, veder) tisztántartása, forrásfoglalás. A folyó és álló vizekből való közvetlen itatás lehetőleg kerülendő. Szükség szerint új és az állategészségügy követelményeinek megfelelő itatóberendezések létesítése.

Felhívom Cimet, mint a szervezett és szervezetlen birtokosságok, községek felügyelő hatóságát, hogy a szervezett birtokosságok vezetőségét és a községek előljáróságát a legszigorubban utasítsa és az egyes munkálatok időszzerűsége alkalmazásával azokra figyelmüket külön is hívja fel, hogy a fentiek szerint részletezett kötelezettségeiknek lelkiismeretesen és pontosan tegyenek eleget és azoknak végrehajtását ellenőrizze.

Egyben felhívom Cim figyelmét azokra a megterülő intézkedésekre, amelyeket a köteleességüket nem teljesítő szervezett birtokosságok szerveivel, valamint a községi előljáróságokkal szemben alkalmaznia kell.

Ha a szervezett birtokossága, közgyűlése, vagy tanácsa a szervezési szabályokban megállapított teendőit nem teljesíti, vagy a hatóságnak törvényes rendelkezése alapján tett utasításainak eleget nem tesz, valamint, ha a legelőrendtartás végrehajtását elmulasztja, a birtokosság szervezete a hatóság által feloszlatható, vagy felfüggesztendő. Ez esetben a birtokosság ügyeinek intézését a községi előljáróságra kell bízni.

A szervezetlen birtokosság ügyeit az 1894: XII. t.-c. 10. §-a alapján reá ruházott hatáskörben intéző községi előljárósággal, vagy pedig a község tulajdonát képező közlegelő karbantartását elhanyagoló előljárósággal szemben, az 1929. évi XXX. t.-c. rendelkezésének megfelelően rendbüntetést kell alkalmazni, súlyosabb esetben pedig fegyelmi eljárást kell indítani.

Minthogy pedig a beérkezett jelentések szerint még mindig számos közös és közlegelőn egyéni legeltetés folyik, felhívom Cim figyelmét arra, hogy a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894: XII. t.-c. 20. § a értelmében közös és közlegelőn csak közös csordában szabad legeltetni és, hogy az ettől való eltérés kihágás, amelyet a hatóságok a hivatkozott törvény 95. §-a értelmében büntetnek.

Megállapítottam még azt, hogy a szervezett és szervezetlen birtokosságok ügy és vagyonkezelése is még mindig sok kívánnivalót hagy maga után és hogy költségvetésük és számadásuk összeállítására erősen kifogásolható. Idevonatkozólag szigorú mihez tartás végett közlöm, hogy a járási főszolgabíró, valahányszor a köz — urbéres, avagy a nyomásban érdekelt — birtokosságok székhelyén közlési hivatalvizsgálat végett megjelenik, köteles egyúttal ennek ügyvitelét és vagyonkezelését is megvizsgálni. Felhívom tehát Cimet, gondoskodni arról, hogy a járási főszolgabírák idevonatkozó kötelezettségeiknek a legmesszebbmenőleg eleget tegyenek.

A birtokosságok, továbbá a községi közlegelők költségvetésével kapcsolatban felhívom, hogy különös gondoskodása tárgyát képezze, hogy a birtokosságok és községek a legelőjavítási munkák elvégzéséhez szükséges költségekről költségvetéseik elkészítésénél megfelelően gondoskodjanak. Amennyiben azonban a birtokosságok és községek anyagi helyzete és egyéb körülmények azt indokoltá teszik, nem zárkozom el azelől, hogy legelőjavítási és karbahezási törekvésükben őket, rászorultság és érdemesség foka szerint államsegély nyújtásával támogassam.

Minthogy a birtokossági közös községi és közlegelőkön a fenti munkálatok teljes és maradéktalan elvégzéséhez, mint már fentebb említett — nemcsak helyi, hanem fontos országos érdekek fűződnek — a munkálatok végrehajtását lehetőség szerint központi szakközegeimmel is a helyszínen ellenőriztetem és amennyiben bármi vonatkozásban is mulasztást észlelek, annak elkövetőjével szemben az egyéni felelősségre vonást is a legmesszebbmenően gyakorolni fogom — Budapest, 1941. december 5. *Bánffy Dániel* s. k.

Nyomatékosan felhívom arra, hogy a községi ellenőrzések során a rendeletben foglaltakat szigorúan ellenőrizték s az észlelt hiányokról időnként jelentéseiket nekem tegyék meg.

Azokat, akik a fentti rendeletben foglalt rendelkezéseket nem hajtják végre, birsággal fogom

sujtani, súlyosabb esetben a rendelet ellen vétőket fegyelmi eljárás alá vonom.

2 Székelyudvarhely, 1942. január 5.

Szent-Királyi Kálmán s. k.
alispán.

Udvarhely vármegye Tűzrendészeti Felügyelője.
706—1941. szám.

É R T E S Í T É S.

Udvarhely vármegye Tűzoltó Szövetségének elnöke: Szent-Királyi Kálmán alispán, a vármegye négy járásában az év folyamán kifejtett eredményes és buzgó tűzoltó munka elismeréseként 200 P. jutalmat osztott ki. A jutalmazottak: a székelyudvarhelyi járásból: Sebestyén János István zeltelaki tűzoltóparancsnok, Incze Lajos farcádi tűzoltóparancsnok Téglás József böződi tűzoltóparancsnok. A székelykereszturi járásból: Melles Ferenc székelykereszturi, Major Béla csekefalvi tűzoltóparancsnokok. A parajdi járásból: Vitán Zoltán felsősófalvi h. parancsnok és Szőke Zsigmond felsősófalvi lakos, oktató altiszt, tűzoltó-gépész. Az oklándi járásból: Kovács Mihály homoródkarácsonfalvi tűzoltóparancsnok.

Székelyudvarhely, 1942. január 2.

Dr. Tary Sándor s. k.
vármegyei tűzrendészeti felügyelő

IV. Személyi ügyek.

A vármegye főispánja *dr. Ember Ödön* debreceni lakost Udvarhely vármegye törvényhatóságához vármegyei főlevéltárnoknak nevezte ki.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és közözesek.

2882/2—1941. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Felsősófalva nagyközség (Udvarhely megye, parajdi járás) előjárósága közhírré teszi, hogy a község és közbirtokosság tulajdonát képező második, vagy felső (havasi) határrész vadászati jogát 1942. február hó 15-től 1952. június 30-ig terjedő 10 év, 4 és fél hónapi időtartamára 1942. évi február hó 14-én d. e. 11 órakor a községházánál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja.

A vadászterület összesen 4092 k. hold, melyből 2792 k. hold erdő és 1300 hold erdei legelő. Vadászház van.

Kikiáltási ár 300 pengő. Bánatpénz ennek 10 %-a.

Útójánlatnak helye nincs.

Árverezni csak hatósági engedéllyel és érvé-

nyes vadászjegy birtokában lehet.

A területen keresztül 6 forrás van, 6 patak folyik, határos az alsósófalvi és a gyergyóalfalvi havasi erdőterületekkel.

A községnek vasútállomása Parajd községben a községtől 4 km. távolságban van. A község között 2 Mávaut állomás van, honnan a vadászterületet lőfogattal lehet megközelíteni.

Előforduló vad: szarvas, őz, vaddisznó, fogoly, nyul, császármadár, farkas, róka, medve, nyest, görény, vidra, borz és erdei szalonka

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községi előjáróságnál megtudhatók, de kiolvashatók a vonatkozó szerződés tervezetből is, melyet a község előjárósága az érdeklődőknek 150 P. beküldése ellenében postáz.

Felsősófalva, 1942. január 3.

P. H.

Községi Előjáróság.

2882/1—1941. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Felsőőfalva nagyközség (Udvarhely vármegye, parajdi járás) előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező első, vagy alsó határ-rész vadászati jogát 1942. február hó 15-től 1952 június hó 30-ig terjedő 10 év, 4 és fél hónapi idő tartamára 1942. évi február hó 14-én d. e. 11 órakor, a község házában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja.

A vadászterület összesen 4808 kat. hold, ebből 1373 kat. hold szántó, 912 k. hold kaszáló és rét, 2023 k. hold legelő, 500 k. hold erdő. Vadászház nincs.

Kikiáltási ár 200 pengő évente. Bánatpénz ennek 10% a

Utóajánlatnak helye nincs.

Árverezni csak hatósági engedéllyel és érvényes vadászejgy birtokában lehet.

A területen 7 forrás és patak folyik keresztül.

A község vasutállomása Parajd községben, a községtől 4 km. távolságra van. A község között 2 Mávaut állomás van, honnan a vadászterület lófogattal és gyalog közelíthető meg.

Előforduló vad: farkas, róka, kevés nyul, mint váltóvad: szarvas, őz és vaddisznó.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a községi előjáróságnál megtudhatók, de kiolvashatók a vonatkozó szerződés tervezetből is, amelyet a község előjárósága az érdeklődőknek 1 pengő 50 fillér beküldése ellenében postáz.

Felsőőfalva, 1942. január 3.

P. H.

Községi Előjáróság.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Kissolymos község előjárósága (Udvarhely vármegye, székelykereszturi járás) közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező földek és erdők vadászati jogát 1941. évi június hó 1-től 1951. évi június hó 1-ig terjedő 10 év tartamára, 1942 február 2-án d. u. 1/2 órakor a körjegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja.

A vadászterület összesen: 3709 hold, ebből szántó 1478 hold, kaszáló 669 hold, szőlő 29 hold, legelő 393 hold és erdő 1140 hold. Vadászház nincsen.

Kikiáltási ár 100 pengő. Bánatpénz ennek 10% a. Utóajánlatnak helye nincsen.

Árverezni csak hatósági engedéllyel és érvényes vadászejgy birtokában lehet.

A területen keresztül patak folyik, Gagy és Szentábrahám községek határával határos, míg oldalán Nagysolymos község határa húzódik el. Egyik oldalán pedig a mai országhatár húzódik el.

Vasutállomása [székelykereszturi vasutállomás és onnan 10 kilométerre fekszik. Lófogattal, lóháton és gyalog lehet megközelíteni.

Előforduló vad: szarvas, őz, vaddisznó, farkas róka és nyul, valamint elvéve borz is.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a község házában tudhatók meg, de kiolvashatók a szerződés tervezetből is, melyet a község előjárósága az érdeklődőknek 1:50 P. beküldése ellenében postán megküld.

Kissolymos, 1942 január 4.

P. H.

Községi Előjáróság.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Nagysolymos község (Udvarhely megye, székelykereszturi járás) előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező földek és erdők vadászati jogát 1941. évi június 1-től, 1951. évi június 1-ig terjedő 10 év tartamára, 1942. évi február 2-án d. e. 11 órakor a kissolymosi körjegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja.

A vadászterület összesen: 3798 hold, ebből szántó 2012, kaszáló 212 hold, szőlő 10 hold, legelő 368 hold és erdő 1196 hold. Vadászház nincsen.

Kikiáltási ár 100 pengő. Bánatpénz ennek 10%-éka. Utóajánlatnak helye nincsen.

Árverezni csak hatósági engedéllyel és érvényes vadászejgy birtokában lehet.

A területen keresztül patak folyik. Kissolymos és Székelyhidegkut községekkel határos és a mai Magyarország határa egyfelől a terület határa is.

Vasutállomása a székelykereszturi vasutállomás és onnan 16 kilométerre van Lófogattal, lóháton és gyalog lehet megközelíteni.

Előforduló vadak: szarvas, őz, vaddisznó, farkas és róka, valamint nyul, de elvéve borz is van.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a község házában tudhatók meg, de kiolvashatók a szerződés tervezetből is, melyet a község előjárósága érdeklődőknek 1:50 P. beküldése ellenében postán megküld.

Nagysolymos, 1942. január 4.

P. H.

Községi Előjáróság.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Székelyhidegkut község (Udvarhely megye, székelykereszturi járás) előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező földek és erdők vadászati jogát 1941 június 1-től 1951. évi június 1-ig terjedő 10 év tartamára, 1942 február 11-én d. e. fél 12 órakor a kissolymosi körjegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe adja.

A vadászterület összesen: 2491 hold, ebből szántó 824 hold, kaszáló 142 hold, szőlő 3 hold, legelő 784 hold és erdő 738 hold. Vadászház nincsen.

Kikiáltási ár: 60 pengő. Bónatpénz ennek 10 %-éka. Utóajánlatnak helye nincsen.

A területen keresztül patak folyik. Határai határosak egyfelől Nagysolymos, Rava községek határaival, valamint a mai Magyarország határa húzódik egyfelől.

Vasutállomása a székelykereszturi vasutállomás és onnan 18 kilométerre van. Lófogattal, lóháton és gyalog lehet megközelíteni.

Előfordulható vadak: szarvas, őz, vaddisznó, farkas, róka és nyul, de elvéve borz is található.

Részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a község házában tudhatók meg, de kiolvasható a szerződéstervezetből is, melyet a község előljáróságánál érdeklődőknek 150 pengő beküldése ellenében postán megküld.

Székelyhidegkut, 1942 január 4.

Községi Előljáróság.

Törvényhatósági m. kir. állatorvos, Székelyudvarhely

ad 36—1941. szám.

FERTŐZŐ ÁLLATBETEGSÉGEK.

Sercegő uszók: székelyudvarhelyi j. uj Zetelaka. (1 u.)

Rühösség: parajdl j.: Korond (1 u.) ló, Kúsmód (1 u.) ló, Párajd (1 u.) ló; székelykereszturi j.: Etéd 5 u. (4 u.) ló és számár, Kissolymos 1 u. juh, Kobátfalva .1 u. juh, Síménfalva 27 u. (22 u.) juh, Székelykeresztur 1 u. juh, Székelyszentmihály 1 u. juh.

Sértés pestis: oklándi j.: Székelyszáldobos 1 u., székelykereszturi j.: Csekefalva 5 u., Firtosmartonos 1 u., Medesér 7 u., Nagyalambfalva 10 u., Síménfalva 3 u., Székelykeresztur 7 u.

Sértés orbánc: székelykereszturi j.: Csekefalva 4 u., Székelykeresztur 5 u.

Összesítés: Sercegő uszók: 1 j., 1 k., 1 u., ebből uj 1 j., 1 k., 1 u.

Rühösség: 2 j., 9 k., 39 u., ebből uj 2 k., 28 u.

Sértés pestis: 2 j., 7 k., 34 u.

Sértés orbánc: 1 j., 2 k., 9 u.

Székelyudvarhely, 1941 december hó 30-án.

Dr. Lootz Frigyes sk.
m. kir. állategészségügyi tanácsos.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]